

Teine Soome kuulus mees, keslest täna idägime, on Dr. August Ahlqvist sündinud uue kalendri järele 7. Auguistil **1826** Kuopio sinnas, Savo maakonnas Soome maal. Tema studeeris Helsingis feeleteadust ja heitis pärast koguni Soome sugu keelte üritjaks. Selle uurimisele ajas teda isearonis armastus Soome maa ja keele vastu, mis tema isamaa ja emakeel on. Lõnnrot ja tema on siis saaks tugewamatest Soome kirjakeele parandajatest ja puhastajatest olnud. Ka oli tema suur ettevõte ja tahtmine Soome maal Soome keelt riigi keeleks töösta. Siia maani oli iska Rootsi keel ülem olnud, aga nüüd ridi see teisiti minema. Selles nõuus asutas ta ajakirja „Suometare” mis veel praegu lõige rohkem loetud ajaleht Soomes on. Aastal 1855 andis tema Wotki keele grammatiku välja. Wotki keelt oli ta ühel reisil Wotlaste, ehit, kuda Soomlasted neid nimetavad, Wadjalaaste käest õppinud, kus Soome sugu rahwas on ja Peeterburi gubernangus elavad, aga juba mõne ainukese tuhande päale on kõksu sulanud. Ka Eesti keelt mõistab Ahlqvist väga hästi ja on fa meie maal läinud aastal **1852**. Aastal **1853** funni **1858** tegi ta suure reisi Põhja-Wene maale ja Siberisse. Selle reisi kirjutas ta Soome keeltes üles, ja selle raamatu päälkiri on Soome keeli nii: „Muistelmia matkoilta Venäjällä” vuosina **1853—1858**, Helsingissä **1860**. Sest reisist andis ta fa veel Moskva, Mordvini grammatiku välja **1861**. Aastal **1862** sai Ahlqvist Lõnnroti asemelle Soome keele professoriks Helsingi suurel footil. Ses ametis on

ta veel praegu. Ses ametis on tema fa Soome keele ja kirjawaara edendamiseks ütlemata suurt tööd teinud, ja tema nimi on Soome kirjapöllus ülitähtaas. Ka on ta nimel Ossanen Soome rahva luuletoja. Palju salmisuid on ta teinud mis sündsate viisidega täiesti Soome rahva lauludeks on soas-nud. Tema töödest on veel nimetada Rootsi keeltes **1871** ja Saassa keelde ümber pandud **1875** Helsingis trükitud raamat: „Ohtu, Soome keele haridussõnad (Die Kulturwörter der westfinnischen Sprachen) ja päälle selle väga ilusaste kirjutatud Soome keeli raamat nimega: „Suome Kielen Käennus.” see on „Soome keele ehitus.” Selles seletab Ahlqvist väga esawaste ära, kuda viisi Soome keel on sündinud ja missugustest oludest ta on fokku pandud. Ahlqvist on fa veel palju muid kirjasid kirjutanud, mida oga ma siin enam ei jõua nimetada.

Nõnda on siis sugeja sun lühidal viisil sahte tähtsat Soome rahva meest tundma õppinud, kes mõlemad veel praegu elavad. Nendad on full seda ära teeninud, et fa meie rahwas nende nimedid tunneb ja neid auustab. Aga Soome rahval ei ole mitte ütsi need kaks meejet, vaid palju enam mehi, kes juba ommugi üle Soome maa radade en turjaks saanud. Ma nimetan nendest oga nõnd oinsad: Suur keeletundja M. Castrén, kes juba aastal 1853 suri, siis volitifa mees ja senator Z. Snellmann, kes alles nüüd hilja suri (Muuli mu algul **1881**). Veel praegu elus on: Professor G. Forssmann ehit kuda ta ennast pärts Soome nimega nimetab Urjo Roslinen, siulus ja armasta-